

Mivel így mind a három kőzet ugyanazon alpanyaggal bír, mivel mindenütt találunk kisebb vagy nagyobb, porphyrosan kifejlődött kristályokban Amphibolt: a másik lényeges elegyrészt, a Földpátot is egyezőnek, azaz Oligoklasznak tekinthetjük, mely porphyrosan esakis a Tilva Koruzi kőzetében jelenvén meg, meghatározása egyedül annál volt véghezvihető.

A Kapu Korhan finom szemeséjű, porphyrosan Amphibolkristályokat tartalmazó kőzetét tehát Dioritporphyrnak, a Poianitza tömött kőzetét pedig Dioritaphanitnak nevezhetjük.

A Stern Hugó úr által a Tilva Koruzi Quarz-Dioritjából leirt Dichroitot illetőleg, mely annál legnagyobb részben a Quarz helyét foglalja el, ameyit jegyezhetek meg, miszerint ez az Aphanitoknál hasonló szerepet látszik játszani.

Ezen kőzetek előfordulásáról keveset mondhatunk. Kisebb részletekben az idősebb, Amphibolban bővelkedő Gneissban tömzsszerű tömeget képeznek. Koruk szintén bizonytalan; az idősebb Gneisssoportnál ifjabbak ugyan, de felső határunk még nyitva áll. Ezen tekintetben hasonlítanak az Almás harmadkori medencéjében előforduló és az előbbi részben tárgyalt Tonalitokhoz, csak hogy ez utóbbiak az ifjabb Gneissban fekvődvén, valamivel magasabb szintájat foglalnak el.

RÖVID KÖZLEMÉNYEK.

V.

Uj-kemencei Gránát.

Ung megye geologiai viszonyaival az ötvenes években Stache és Richthofen foglalkoztak legelőbb, utánok Rybár J. tett több kirándulást s észleleteit a „Földtani Közlöny“-ben közzé is tette. Ezen ismertetésekéből kitűnik az, hogy Ung megye ásvány s kőzettanilag meglehetősen szegény. Kőzetei közül legfőbb szerepe van a Trachytnak, utána a kárpáti homokkőnek. — Itt-ott Löss, Nyirok és Mészke. Ásványok közül a Kaolin (Dubrinics), sajnos azonban, hogy ezen jó anyagot nem használják ipari célokra. Tudomány szempontjából érdekesebb az Uj-kemencei Gránát, mely egy trachyttufában fordul elő. Már Richthofen megemlékszik ezen trachyt tufáról a nagy-mihályi Vihorlát hegységben, ahol rhyolit név alatt említettik. Vihorláttól keletre, fekszik Uj-Kemence (Novoszelicza) kis község, az általam leirandó Gránát lelhelye.

Uj-Kemenczén, a templom háta mögött egy kis dombocskán a következő átmetszetet észlelhetni. Legfelől van a jelenkori képlet, mely terméktelen talajjal van fűdve, mely az egész hegyerinczen végig húzódik; közvetlen alatta van azon trachyttufa, melyben a Gránát fordul

elő; ez alatt van a kárpáti homokkő, melyről csakis annyit mondhatni, hogy apró majdnem mállásnak indult táblákból áll, mely e miatt az építkezésre is czélszerűtlen. A tufa kissé mállásnak indult, szabálytalan alakú darabokból áll, melyek az atmosferiliák hatása alatt szétmállván, a Gránátot a domboeska alján levő kis patakban tisztán lehet találni.

Magában a trachyttufában még meglehet különböztetni a Quarzot, mely szabálytalan alakú, piszkos zöldes szürke színű; azonkívül homályos zöld és fekete színű darabokat, melyek elmállva vannak, hasadást alig mutatnak; ezek valószínűleg az Angit, vagy Amphibol romjai. A Földpát elmállott, egészen elkaolinosodott állapotú, olyannyira, hogy meghatározásra alkalmatlan.

A világos fehéres színű tufa mész által nines áthatva és sósavval semmiféle pezsgést nem mutat. Maga az anyag sósavval kezelve a spektroskopban sem Ca, sem K—t nem mutat.

A Gránát sötét vöröses színű, tetemes keménységgel bír. Következő alakokat lehet rajta megkülönböztetni; a) legkisebb kristályokon látni az mOm -et uralkodólag, ∞O -t pedig alárendelten, ezek legtöbbször törési lapokkal bír; b) ritkábban előforduló kristályokon az mOm és ∞O mint közép-kristályok, végre c) a legnagyobb kristályokon, a melyek gyéren fordulnak elő, uralkodólag lép föl a ∞O és alárendelten láthatni mint ez előbbi éleinek tompítását az mOm -et. A legnagyobb kristály 6. mm.

Erős sósav nem oldja, de izzítás után kálioldat hozzáadásával kocsonya csapadék állott elő.

Ásványtanilag csakis a Gránát érdemel némi figyelmet, annál is inkább, mert évről évre gyérebben található, — nevezetes azonban geológiai szempontból a trachyttufa, mert sejthető, hogy ezen tufa mint egy vonal-folytatását képezi a vorocsó-perecsenyi trachyttufának, mely tufa Uj-Kemenezétől haladva Vorocsónak, a vizmosásokban kibukkan. Sőt az Ung folyó balpartján ugyanazon ÉK. irányban föllelhető ezen tufa, apró Gránátokkal.

Legeza Victor.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Szakülés 1879. évi október hó 8-án.

(Jegyzőkönyvi kivonat.)

1. Inkey Béla értekezett a boiczai telérek mellékkőzetéről. (L. jövőre.)
2. Schmidt Sándor előadta a po'anoi Axinitra vonatkozó kristálytani vizsgálatait. (L. a jövő számban.)
3. Schafarzik Ferencz bemutatta dr. Pántsékes L. V. gyönyörű kőzet vékony-csiszolatait. (L. jövőre.)
4. A társ. I. titkár bejelenté a következő új rendes tagokat: dr. Chyzer Kornél, aj. Hantken Miksa, Siegmeth Károly, aj. Hantken Miksa és Fuchs Tivadar, aj. dr. Hoffmann Károly.